

Sayı: 8

Bunu Biliyor Muydun?

Polatlı RAM

Zorbalığa Seyirci Müdahale

- Okullarda en sık rastlanan davranış problemlerinden biri olarak saldırganlığın en yaygın türü olan zorbalık gösterilmektedir (Olweus, 1997).
- Pişkin (2002), okuldaki şiddetin bir yansıması olan okul zorbalığını **"yaşça daha büyük ya da fiziksel olarak daha güçlü olan öğrencilerin kendilerinden daha güçsüz olan çocukları hırpalaması, eziyet etmesi, rahatsız etmesi"** olarak tanımlamaktadır.
- Zorbalık tek başına gerçekleşen bir olay olmayıp tam aksine bir grup süreci olarak değerlendirilmektedir (Salmivalli, 1999; Jenkins ve Nickerson, 2017). Bu değerlendirme kapsamında zorbalık sürecinde yer alan bireylerin çeşitli roller sergileyerek farklı davranışlarda bulundukları görülmektedir.
- Kendilerinden daha güçsüz öğrencilere yönelik zorbaca davranışlar sergileyen ya da bu eylemlerde bulunan kişiler **"zorba"**, kendilerinden daha güçlü öğrencilerin zorbalıklarına uğrayan, zorbaca davranışlara karşı ses çıkaramayan kişiler ise **"kurban"** olarak nitelendirilmektedir.
- Katılımcı rolleri dikkate alındığında bir diğer önemli rol ise **"seyirci (bystanders)"** olarak nitelendirilen zorbalığa uğramayan ancak hem zorbalığı hem de kurbanı izleyen kişilerdir.

Sayı: 8

Bunu Biliyor Muydun? Polatlı RAM

Seyirci Grupları

- **Taraftar/güçlendirici:** Zorbalara en yakın kişiler olup zorbalara yardım edenler
- **Alkışçı/yardımcı:** Zorbalara ve zorbanın eylemlerine katılmasalar ve yardım etmeseler bile onlara destek verenler
- **Dışarıdaki/yabancı:** dikkatin kendilerinde toplanmasından hoşlanmayan ancak sessiz kalarak ve zorbalık eylemine ses çıkarmayarak hatta görmezden gelerek zorbalığı kabul edenler ve bu yolla kendilerine dokunulmazlık zırhı sağlamaya çalışanlar
- **Önleyici/savunucu:** diğer üç rolün tam aksine zorbaya en uzak mesafede olanlar kişiler olup mağdurları koruyarak zorbalığı önlemeye çalışmaktadırlar

Sayı: 8

Bunu Biliyor Muydun? Polatlı RAM

Seyirci Müdahale Modeli

Latané ve Darley (1968; 1970) 1964 yılında New York'da bir cinayete kurban giden ve izleyenlerin hiçbir şekilde müdahil olmadıkları Kitty Genovese vakasını ele almışlardır. Buradan hareketle seyircilerin karşılaştıkları olaylarda nasıl tepki verdiklerini belirleyebilmek amacıyla oluşturdukları modelin aşamaları şöyledir:

- **Olayı fark etme** bir olayın, zorbalık oluşumunun doğrudan veya dolaylı olarak algılanışını ve olayı algılayabilmek için de dikkatini konuya odaklamayı gerektirmektedir.
- **Olayı acil olarak yorumlama** bireylerin bir olayı fark ettikten sonra bunu yardım ya da müdahaleye değer acil bir durum olarak yorumlamaları gereken aşamadır.
- **Yardım etme sorumluluğunu kabul etme** seyircilerin yaşanan olay karşısında başkaları da olsa kendi sorumluluklarını kabul etmelerini içermektedir.
- **Nasıl müdahale edileceğine karar verme** aşamasında yardım etmek konusunda kararlı olan bireyin nasıl müdahale edebileceği, hangi yöntemleri kullanabileceği konusunda bilgi sahibi olması gerekmektedir.
- **Müdahale kararını uygulama** aşamasında artık bireyden yardım için eyleme geçmesi beklenmektedir. Ancak birey yardıma geçmeden önce kendisi için tehlikeli bir durum olup olmadığını ve zaman kaybı yaşayıp yaşamayacağını da dikkate almalıdır.

Sayı: 8

Bunu Biliyor Muydun?
Polatlı RAM

İçeriğın
oluşturulmasında
kullanılan
kaynak

